

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foaa apare în fiecare
Sămbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XX.

Blaj, 12 Noembrie 1910.

Numărul 46.

Noua generație.

S'a încins o discuție în presa noastră, pe o temă destul de interesantă: aceea a deosebirii dintre bătrâni și tineri.

Entuziasmul elementelor tinere își cere partea lui de muncă, în virtutea principiului biruitor al premenirii forțelor; bătrânii își fac pedestal din trecutul de muncă cinstită și de experiențe îndelungate.

Și cum dovezile sunt destul de ponderoase de amândouă părțile, stai pe o clipă îngândurat, neștiind cui să-i dai dreptate.

De sigur tinerimea e îndreptățită să-și reclame partea ei de muncă, în o vârstă, când energia și entuziasmul făcător de minuni sunt niște comori așa de scumpe și așa de binevenite. Câte forțe de muncă se stânjenesc, sau se pierd pentru totdeauna când nu li-se dă teren de activitate și dezvoltare! E o mare pierdere să nu alimentezi ambiția nobilă de muncă a elementelor tinere, cari intră în viață cu atâtea porniri mărețe; e o crimă chiar să stânjenești activitatea forțelor mai de seamă, în o vreme când ele ar fi capabile de cea mai rodnică și desinteresată muncă. Căci vremea aceea de avânt tineresc e de o durată scurtă, dacă nu îi întindem mâna de ajutor; e ca un foc de paie, care se mistuie degeaba, dacă nu aruncăm câteva vreascuri preste dânsul. Odată potolit acest entuziasm de o rară curățenie, nobila ambiție de muncă se micșorează încetul cu încetul până ce nu mai rămâne decât un pumn de cenușe din vâlvătaia mândră a flăcărilor de mai înainte. Se potolește omul, își deschide mai bine ochii, se cumințește, și de aci înainte va fi, ce e drept, mai chibzuit în acțiunile lui, dar în aceeași vreme, și mai rece, mai sceptic, mai speculativ — mai ales speculativ! — având mai puțină încredere

în sine și neîncrezându-se nici decum în alții, ținând pretutindeni și în totdeauna seamă din ce în ce mai mult de foloasele, ce le-ar putea trage din toate acțiunile lui. Entuziasmul de mai înainte s'a risipit ca o pânză vrăjită; el privește realitatea, și aducându-și aminte de neîncrederea, cu care a fost tratat singur, va privi cu și mai mare neîncredere în urmă-i, și cu puțină nădejde înaintea sa. Și când, pe urmă, se va vedeă ridicat în planul prim, va privi cu aceeași neîncredere la cei ce vin în urmă-i cum eră privit și el în vremea tinereții. E o greșală să stabilești o limită după vârste, atunci când avem îndatoriri mai mari ca oricare alt neam, de a lucra umăr la umăr în vederea idealului comun; e o rătăcire să-ți închipui, că cuvântul sau scrisul cuiva nu poate avea nici o greutate, decât dela o anumită limită a vârstei. Și e o pierdere curată să opintești munca altora, în o vreme când puterile tale nu te mai iartă să-ți faci datoria după cum ar trebui!

Cam aceste ar fi argumentele tinerilor.

Vin apoi bătrânii, cu trecutul lor de muncă dreaptă — cu viața lor de lipsuri și amărăciuni — se opresc mirați în fața acestui sgomot și nu înțeleg tărăboiul acestor solicitatori. Flamura purtată cu cinste în vremuri aspre și grele, falfăie în toată strălucirea tradițiilor vechi — și nu se îndură s'o lase din mână, căci prea e mare responsabilitatea, ce au luat-o asupra-și în clipa solemnă a schimbării de gardă. Privesc cu neîncredere la proprii lor fii și într'o clipă de mâhnire, observă, că aceștia s'au instrăinat așa de mult de obârșă lor. Părinții lor erau țărani — cum suntem cu toții cu două sau trei generații în urmă — ei s'au ridicat cu mare greutate și cu multe sforțări la treapta de cărtu-

rari iar fiii lor — generația a treia — au trăit într'o altă lume par'că. Crescuți în belșug și-au formulat un alt ideal de viață; necunoscând lipsa și greutatea anilor de școală, s'au strecurat cu ușurință prin clasele gimnaziale până s'au pomenit la universitate. Aici au luat-o mai cu răgaz; aveau destule parale bătrânii, ca să nu-și impună o goană în ruptul capului. Și au ieșit în viață cu pretenții mai mari și mai exagerate. Vorbim de ceice au isprăvit studiile; căci din nenorocire mulți tineri de ai noștri își pierd vremea degeaba pe la universități, risipind averea părinților și mântuind cursurile universitare în 15 până în 20 ani, ori lăsându-le încurcate, după ce au cheltuit mii și mii de floreni. E par'că un blăstăm asupra generației a treia! Ficiorii preoților mai cu dare de mână se rușinează să intre în seminar; fetele preoților noștri visează să se mărite după advocați și numai în lipsa acestora ori a altora asemenea lor, se gândesc la un tânăr, al cărui rang social e deopotrivă cu acela al părinților, cari le-a crescut. E o goană nebună, pripită și smintită a unui popor, care numai ieri și-a lăpădat opincile, voind să le înșchimbe numai decât cu ghete de lac... Deschideți-vă ochii și munciți ca și noi, ca să vă învredniciți de încrederea obștei!

Așa, ni-se pare, că glăsuesc bătrânii.

Și cum adevărul e totdeauna la mijloc, rezumând această discuție de mare interes, putem spune:

Da, tinerii au toată dreptatea, când își cer partea lor de muncă și bătrânii n-au decât să se bucure când pot să impletească experiența anilor mulți cu aceea a entuziasmului juvenil într'o fericită și rodnică activitate. În aceeași vreme uriașii acestia — tinerii uriași ai generației mai nouă — să nu-și închipue, că retrăim vremile de

barbarie ale popoarelor primitive, cari ucideau pe bătrânii necapabili de muncă. Trecutul lor e o garanță destul de strălucită pentru treapta înaltă la care i-a ridicat increderea obștei și tinerii solicitanți se vor urcă și ei încet-încet la același nivel.

Se vor ridica bineînțeles, prin muncă și vrednicie ca și înaintașii lor, căci în evoluția neamurilor nu se dau salturi, decât cu mari pierderi și incalculabile dezastre.

Adunarea învățătorilor.

(Continuare).

Sedința a doua.

S'a ținut în cabinetul de fizică a gimnaziului. Oaspeți: Rev. D. Alex. Uilăcan și M. On. Dr. Ambrosiu Chețian, director gimn.

Primul referent e Teodor Stoia, care raportează în numele comisiei emise pentru cenzurarea cassei, — pe care aflându-o în ordine propune să i-se deie cassarului absolutoriul de lipsă.

Marian Sas referă și pentru raportul bibliotecarului, căruia i-se mulțumește pentru sporiul frumos al bibliotecii, parte prin cumpărări parte prin donațiuni. Se voarează 100 coroane pentru augmentare în viitor. Absolutoriul i-se dă cu laudă.

Al doilea referent e Inv. Traian Șuteu în chestia Orfelinului. Raportează că comisiunea e pentru ca Orfelinul să se creeze pentru provincia metropolitană întreagă. Se lasă însă ca Reuniunile surori să aprofundeze afacerea și să se pronunțe definitiv, după ce până acum numai au consimțit în principiu.

Dacă însă, frații din diecezele sufragane, ar neglija chestiunea, și nu ar studia-o cumse-cade, Reuniunea noastră va înființa numai în cadrele arhidiecezei.

Adunarea după o desbatere amănunțită în care a luat cuvântul, încă: Teodor Stoia, Grațian Capătă, Andreiu Pora, Iuliu Bardossy, Traian Șuteu, Ioan Pampu, V. Idu, Marian Sas, ș. a. hotărăște ca Orfelinul să fie pentru întreaga provincie metropolitană. Apoi fiecare Reuniune să pună sub desbatere serioasă afacerea și eventual să aleagă câte doi delegați, cari în legătură cu 10 ai Arhidiecezei să statorească proiectul de statute. Colecta să se continue.

Al treilea e referentul comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului înaintat de comitetul redacțional. Dl. Marian Sas, referă următoarele: raportul să ia spre știre, administrației se dă absolutoriul obișnuit, se mulțumește colaboratorilor, revista să apară ca și în trecut, să se reguleze afacerea cu celelalte Reuniuni ca să devină organul oficios și al aceloră, biroul central să se silească a încasa restanțele. A urmat apoi o discuție infocată asupra punctului, că „Foaia” să mai capete subvenție și în viitor dela fondul Reuniunii, ori nu. Comisia a zis, că nu. Pentru subvenție vorbește Șuteu mai ales, că e pus în prospect de a deveni organul oficios și al celorlalte Reuniuni. Contra vorbesc Inv. Idu și Drăgan. Tot pentru subvenție sunt: prof. Valer Suci, și președintele Reuniunii Ioan F. Negruțiu. Insinuându-se încă mulți vorbitori ședința se amână pe Marți la ceasurile 8.

După o ședință așa insufletită cum nu s'a mai văzut la întrunirile noastre, ne-am depărtat pentruca în corpore să luăm parte la „Serata” elevilor preparandiali, aranjată anume din prilejul adunării generale a Reuniunii învățătorilor din Arhidieceză.

Serata.

Public mult. Institutele toate cu elevii lor au luat parte.

Programul destul de variat. Patru puncte ale orchestrei elevilor executate cu multă dibăcie. Dar mai ales „Duettul” în care domnii Al. Șuteu și I. Butnariu s'au dovedit de buni mănători ai arcului. Tot asemenea celea două debaturi ale corului au fost pe deplin reușite. Deci se poate susține, că elevii institutului pedagogic pot fi mândrii de corul și orchestra ce au. Da, căci precum a observat un învățator mai în etate, că ce mulțumit să simte văzând ce elemente viroase și cu ce aptitudini artistice, sunt ceice va trebui să-i ocupe locul.

Destul de bine a fost interpretată și creațiunea lui Al. Vlăduță „La iconă” prin elevul Al. Șuteu. Eră mai potrivit poate dacă să alegea o altă poezie, căci aceasta parcă nu eră prea potrivită.

Mult haz a produs comicul Octavian Petean, prin predarea monologului *Hercu Bovergiul*. Și succesul ar fi fost la culme, dacă accentul eră ceva mai jidovesc.

Căștigul moral a fost. Cel material de asemenea căci doși taxele benevole s'au încasat preste 183 coroane cu cari elevii foarte frumos își vor putea spori biblioteca pentru care scop s'au făcut încasările.

Sedința a treia.

Oaspeți: Dr. Ioan Rațiu și Nicodim Ganea.

Se trece la punctul 7 al referentului referitor la subvenție. Primul vorbitor e Inv. Al. Sighișoreanu fiind pentru subvenție. Nistor Tuteica foaia să apară. Petru Ungurean dovedește, că foaia s'a scos la dorința expresă a învățătorimei. Deci ceice i-au simțit lipsa atunci, trebuie să o cunoască și azi

FOIȚĂ.

FOCUL SACRU.

Legendă din Siena-veche, de I. Iørgensen.

Trad. de Ioan Popu.

I.

S'a întâmplat în Siena, prin Iulie, anul 1355.

Ca și un deșert întins plutia în razele strălucitoare ale soarelui piața goală a orașului, când Giovanni Colombini, sfetnicul Sienii și cel mai mare neguțator din întreg orașul mergea la locuința lui așezată înaintea căsii orașului, în față cu fântâna Gaja, din care apa rece curgea zgomotos, așa că îi atrage atențiunea și fără să voiască privește la ea. Încă de copil își aduce aminte de această fântână.

Atunci marmora eră nouă și albă, acum însă a început să se îngălbinească. Cu fântâna aceasta orașul a cheltuit mulți bani.

Ser Giovanni ajunge acasă, deschide ușa și intră. În antișambra mare și puțin întunecoasă este așa o răcoare plăcută și e vesel, că după căldura dogoritoare a soarelui în sfârșit se poate răcori puțin.

În odaie se afla soția lui, ședează la fereastră și citea dintr'o carte. Eră o femeie elegantă și frumoasă; obraz catifelat, păr negru și des, buzele roșii ca și la o fată

mare, iar dinții albi ca zăpada. Când zimbă orice răceală și întristare îi dispărea din față și eră ca și copilul care aleargă vesel în brațele mamei sale. Când intră Ser Giovanni, se ridică iute dela fereastră, lasă cartea acolo și aleargă înaintea lui, cearcă să-l sărute și zice:

— Giovanni mio, nu te supără. Nu știam, că e așa târzie vremea, și prânzul încă nu e gata. Într'un moment însă alerg în culină și pregătesc tot.

Ser Colombini nu eră supărat de loc, când a venit acasă, dar acum dintrodată se năcăjește rău. Socotia, că acasă soția îl va aștepta cu masa gata, că îl va compătimi că trebuie să umble atâta și pe o căldură așa de dogoritoare și că tânguindu-se pentru aceasta, ea îl va mângâia, ștergându-i sudorile de pe față.

Dar nici una, nici alta. N-a fost gata masa, mâncarea și n-a fost nici mângâierea. Copii nu aveau. Dumnezeu i-a chemat la sine, încă fiind mici și așa, cât de puțin, dar totuși putea să se jertfească femeia aceasta și pentru barbatul său! Nu eră tinăr — în iarna trecută a împlinit cincizeci de ani — și totuși trebuia să mai muncească, iar soția lui putea să șadă acasă, cu coatele în fereastră, fără să se mai cugete și la barbatul său! Intradevăr putea să zică: oare însurat e sau nu, oare are soție sau nu.

Astfel să cugeta Ser Giovanni multă vreme și începu să vorbiască mănios. Și de

ce vorbia mai mult, deaceea eră mai năcăjit, mânia îi tot crește, se infurie și zice:

— Mai bine mă întorc la biurou căci n-am vreme să aștept. Nu poți să câștigi nimic dacă stai cu mâinile în sin și cetești romane toată ziua.

Și când Ser Colombini rostește cuvintele din urmă, privește așa de urât la cartea din fereastră.

— Dragă Giovanni — îi zice soția supărată — greșești, dacă crezi, că eu lenovesc și cetes romane. Încă de dimineață am fost tot ocupată. Cu servitoarele am fost la fântână, am spălat hainele și le-am întins pe târnaț să se uște. Chiar acum am isprăvit și pe un moment numai m-am așezat să cetes legenda zilei de azi și iată vremea a trecut. Nu te supăra deci pe Biagia; grăbesc în culină și peste un pătrar de ceas totul va fi gata. Până atunci ia cartea și cetește și tu puțin, vremea va trece cu mult mai ușor.

Așa vorbia Biagia; Ser Colombini însă nu-și stămpără deloc mânia.

— Ce-mi pasă mie. Romane ori legende tot una, căci acelea și așa nu sunt pentru mine, poate altora să fie iertate, eu însă, ca un bărbat adevărat sienez trebuie să fac întreprinderi și să câștig. Dacă noi neguțatorii din Siena și Firenze nu grijim, orice întreprindere nu ne va succede și va ajunge în mâinile celor dela nord, din Fiandra; acolo sunt Doagio și Lilla, Guanto și Bruggia;

Foia să apară fiind unul din mijloacele prin cari Reuniunea merge la țintă. E Drăgan, e contra apariții în felul și forma din trecut. Valer Suciu, dovedește cu date, cât de multe sunt abonamentele neachitate. Dacă învățătorul și-ar face chestie de ambiție, i-ar achita la vreme costul. Mai amintește, că prin avocat sunt încasate 2400 cor. cu cari bani încă n-a făcut seamă. I. F. Negruțiu aduce la cunoștință, că din incredințarea senatului școlastic arhidiecezan a lucrat un proiect de „Statut personal” care se va trimite fiecărui învățător în special, în care e prevăzută și rubrica cu achitarea abonamentului la „F. Ș.” Deci se va purta un fel de controlă și evidență, care pe mulți îi va face să fie mai regulați în achitarea abonamentelor. Tr. Șuteu e pentru subvenție, până să va regula definitiv chestia restanțelor. Ba trebuie să-i asigure subsistența și numai pentru că colegii din celelalte Reuniuni voiesc să o decreteze de organul lor. Deci dacă ei după atâta ani ajung la convingere, că numai prin organ de publicitate pot realiza mai ușor scopul Reuniunilor din cari fac parte, cu atât mai vârtos trebuie să-l susținem noi, cari dela început i-am avut. Grațian Capătă e pentru apariție, dar să se facă schimbări în felul și forma redactării. Iosif Marian aderează la propunerea aceasta. Valeriu Suciu, cere regularea părții literare. Traian Șuteu, inzistă pentru literatura școlară, potrivită pentru solemnități școlare, ca dialoge, trialoage, eventual chiar piese teatrale în stil mai mic, cere regularea postei redacțiunii pentru a să ști de soartea manuscriselor, regularea părții bibliografice și selecționarea eventual regularea și organizarea unui nou comitet de redacție. Vasile Idu uzând de cuvântul ultim, enunță, că foia se apară și pe viitor, împrumut să se

poată face la fondul reuniunii pe un an, și să se schimbe formatul.

Urmează apoi Ioan Pampu referentul comisiunii însărcinată cu cenzurarea raportului comitetului central.

1. Raportul să ia spre știință. Contra felului de stilizare vorbește T. Șuteu; pro e Pora. La acest punct mai ia cuvântul Grațian Capătă.

2. Bursele pentru cursurile din străinătate să amână. Vorbește: I. Marian.

3. Alcătuirea regulamentului e concretă M. On. D. Ioan F. Negruțiu, care va cere și concursul dlor: Octavian Pop, Ioan Pampu, T. Stoia, T. Șuteu, D. Todoran, V. Morar, Gr. Capătă, Marian Sas, Andreiu Pora, T. Cocci și V. Idu.

4. Referitor la manualele de școală să se observe circulariul conzistorului, — precum și celce se va da. — R. Moldovan să plânga că circularele nu se comunică învățătorilor. Iosif Marian: dovedește cu caz concret. E vorba de ceva carte oprită, pe care învățătorul a folosit-o fiind în urmă suspendat. Moldovan propune să se tipărească două rânduri de circulare: unul pentru biserică și altul pentru școală. Traian Șuteu arată, că tipărirea aceasta e împreună cu mari cheltuieli, și deci nu se poate. Valer Suciu dă soluția că ceiace e mai de interes pentru învățătorime să se publice în „Foia Școlastică.” Andreiu Pora dorește să se poată folosi și alte manuale nu numai cele aprobate de autoritatea bisericească. Tr. Șuteu să provoacă la §. 34 din statute unde să zice: comitetul central, „exmite comisiuni pentru cenzurarea manualelor de școală, dintre cari pe cele mai corăspunzătoare le recomandă Ordinariatului arhidiecezan, pentru a fi introduse în toate școlile din arhidieceză.” Al. Sighișorean anunță, că în urma legii nouă învățătorul e liber în alegerea manualelor

Andreiu Pora și Ioan Pampu, pun în vedere, că după ce circularul metropolitan a venit târziu, învățătorii, cari nu-l vor putea observa să nu fie puși în cercetare. I. Biriș și E. Drăgan spun, că manualele de Blaj deși sunt din material slab și cu o compactură ticăloasă sunt prea scumpe. I. Marian propune să se întrevină la Preaveneratul Conzistor ca să se reducă prețul și îmbunătățească materialul.

5. Adunarea generală își exprimă dorința ca autorii de cărți de cetire românești să aleagă bucăți de natură artistică și clasică.

6. Să se înființeze bibliotecii școlare. Avantaj ne imbie Asociațiunea care pentru taxa de 2 cor. ne trimite 10 broșuri și 1 calendar.

7. Să se înființeze tovărășii și societăți școlare.

8. Afacerea despărțirii cantoratului să se discute în adunare. Primul care vorbește e M. On. D. Ioan F. Negruțiu, dovedind că afacerea aceasta e de natură curat economică. I. Biriș arată că în anul trecut 74 zile i-sau răpit din instrucțiune. Moldovan susține răpirea timpului împreună cu neglijarea instrucțiunii. Traian Șuteu spune ce l-a îndemnat de a adus aceasta chestiune la ordinea zilei și invoacă următoarele motive pentru despărțire: 1. Chemarea cea grea a învățătorilor de azi în școală și afară de școală; 2. Incompatibilitatea cantoriei cu dascălia; 3. Inconveniente ca împedecarea instrucțiunii, și neglijarea educațiunii morale religioase, 4. Efectele sanitare individuale și sociale; 5. Neegalitatea de slujbă; 6. Ne-recompenza slujbei a doua, sau detragerea din cea dintâi; 7. Nepermisiunea legii §. 141 din art. XXXVIII. din 1868. ș. a. Andreiu Pora: argumentează: a) instrucția suferă, b) neplăcerile ce obvin între conducător preot și învățător, cari cele mai multe sunt de

conții lor sunt regi în Constantinopol; soțiile neguțătorilor se îmbracă mai luscios, ca și regina Franciei; au legături comerciale cu întreaga lume începând dela pământul sfânt până departe spre marginea mării, pe izulele, unde pasc turme multe de oi albe. Noi Sienezii de mult suntem vestiți, că avem șase fețe și suntem mai vicleni și mai înțelepți ca și alți oameni, pe când în Flandra locuiește un popor uricios și necioplit. De aceea ar fi cea mai mare rușine pentru Siena, dacă am lăsa ca spiritul de neguțător și diligența să treacă dela noi la barbarii aceia dela nord. Trebuie dar să muncesc și să câștig cât mai mult. Acum am o hală de vânzare și bolte peste munți, în Perugia; nu peste mult voi începe să vând în Arezzo, Pisa, riterbo, poate și la Firenze, ba chiar și în locuri mai depărtate în Padua și peste munții cei mari în Alemania și Burgundia.

— Giovanni mio — zice Biagia serioasă — eu sum numai femeie, dar îți înțeleg cugetele tale. Nu pricep însă, pentru ce tu nu ești îndestulit, ca și alți bărbați, cu aceea ce ai. În întreaga Siena, casa noastră e cea mai frumoasă. Ni-am câștigat de toate și mulțămim lui Dumnezeu, nimic nu ne lipsește. Vestmintele tale sunt din cel mai bun postav verde, iar eu și în zilele de peste săptămână mă îmbrac în catifea. Să ne îndestulim cu ce avem și să folosim cu bine averile ce Dumnezeu ni-a dat. Cum suntem acum n-avem nici o liniște; în fiecare zi

abia te văd câteva momente și de multeori ești departe în drumuri primejdioase și pline de osteneală. Umblarea cea multă te face foarte nervos așa că pe lângă toată averea noi nu avem nici o bucurie. Crede-mă Giovanni mio, că sărăcia dacă e împreună și cu o viață liniștită e cu mult mai bună, decât o avere multă cu foarte multe griji.

Zicând aceste Biagia apucă mâna lui Giovanni și o strânge în mâinile ei moi catifelte. Cu multă gingășie îl privește, dar el totuși rămâne rece și impietrit.

Acum și Biagia să supără; ochii ei, cari străluceau de bunătate și iubire, să umplu de lacrimi; lasă mâna ce a fost apucată-o cu atâta dragoste și arătând spre fereastră zice:

— Da, acolo e cartea! Șezi și cetește: eu voi face tot ce să ține de mine numai să fii îndestulit!

Ser Giovanni acum se aprinde și mai tare de mânie. Sare la fereastră, apucă cartea așa de frumos legată, o trânteste jos și strigă:

— Ie-ți amărătele acelea de legende! Nu voiesc să le văd mai mult!

Biagia fără să zică un cuvânt dispăre.

Dar abia închide ușa și Colombini simte cum în inimă îl împunge ceva, parcă ar fi o suliță. Deoparte ar fi vrut să-și verse toată mânia, dar eră acum numai singur și nu avea pe cine. De altă parte însuși s'a rușinat pentru înfuriarea sa, această rușinarea însă n-o află de îndreptățită, de aceea

tot mai tare să năcăjiă și se irită. Se năcăjiă pe Biagia, pe sine însuși, și pe toată lumea. Simția, că el a provocat această neînțelegere, și eră datorința lui să o îndrepte. Dar nu-i convenia acest simțământ; să împetriă tot mai mult și făurea fel și fel de cugete prin cari cercă să-și îndreptăiască mânia și să-și sfădească femeia care eră cu totul nevinovată.

Toate acestea nu-i folosiau nimic. Fără să știe ce face, stă la fereastră și privia înainte. Și oricât de tare să fi fost să simția ca și școlarul care trebuie să se roage de iertare, dar nu se poate nici decum hotărî. O voce internă încetinu îl muștră:

— Soției tale i-ai cauzat supărare mergi acum și o îmbunează.

(va urmă).

Un medic tămăduiește pe altul și un învățat i-a învățătura dela altul.

*

În toate alege ce-i mai nou, dar între prietini alege pe cel mai vechi.

*

Pentru un prietin bagă-ți mâna în foc, dar nu intră în păcat.

*

Dacă desăvârșiri nimeni nu poate să aibă

această natură; c) datorințele învățătorilor față de sine și familie; d) micșorarea statutului învățătoresc ș. a. propune deci facerea unui memorandum la Preaveneratul Conzistor. Ioan F. Negruțiu deslușește, că autoritatea bisericească nu e contra; dacă lucrurile au sunt astfel de cum sunt, vina e sărăcia noastră. De altă parte nu trebuie să ne înstrăinăm de biserică și să despărțim școala de aceasta. Tare să teme, că mulți vor fi, cari nesimțindu-se obligați prin cantorie, își vor neglija datorințele ce le au față de biserică. Micșorarea etc. nu e un motiv așa grav, căci dacă învățătorul să afirmă în societate s'a dovedit, că se poate șterge odiul ce l-ar fi umbrit din o parte sau alta. Gr. Capătă: aduce înainte procesiunile, cari sunt cele mai potrivite prilejuri de a edifica inima copiilor, apropiind astfel nizuințele bisericești cu teudințele școlii. Învățătorul să propună și religia. V. Idu, din punct de vedere sanitar, e pentru despărțire și susține facerea memorandumului. I. F. Negruțiu propune să se aleagă o comisiune care să redacteze memorandumul, și prin Biroul central să se înainteze Preaveneratului Conzistor. V. Idu propune ca membrii în aceasta comisiune pe: Traian Șuteu, V. Idu, Andrei Pora, Toma Cocis, și Grațian Capătă. Președintele comisiunii e învățătorul Tr. Șuteu, căruia va trebui să i-să trimită toate informările. Memorandumul va fi scris în numele adunării generale de comisiunea respectivă.

9. Să se adune cărțile vechi, cari s'au folosit în școlile poporale.

10. Să se adune terminii științifici ce să folosească în instrucțiune.

11. Biroul central, să fie obligat a alege membrii onorari.

12. Adunarea viitoare încât se poate să fie convocată odată cu adunările iubilare a „Asociațiunii” și „Fondul de teatru”.

13. Despărțămintele să fie provocate ca în adunarea de toamnă să statorească preliminarul, iar în cea de primăvară bugetul. Membrii să fie amintiți cu domiciliu.

14. Procesele defectuoase și dubii să fie înapoiate.

15. Biroul central să statorească textul (numele) temei puse la concurs de Exelența Sa Mitropolitul.

16. Reuniunea pe anul viitor să nu mai pună teme la concurs.

17. Verificarea procesului să face prin dnii Teod. Pănzan, I. Marian și Nic. Frățilă.

În decursul adunării au venit telegrame dela învățătorii Maior din Reghin, și Ioan Simu, din Abrud.

Ne mai fiind obiecte la ordinea zilei, Marți la ceasurile 12, președintele mulțumind membrilor pentru interesul arătat față de atâtea chestiuni importante, dorește ca și pe viitor acest interes să nu scadă fără treptat-treptat să se potențeze.

Ridică deci ședința în mijlocul ovațiilor ce pe tot dreptul i-se fac. Acestea ovațiuni au fost preludiul distingerii, ce a primit deja imediat din partea Arhierului fiind onorat cu brâu roșu și titlul de protopop onorar. Aceasta distingere a fost chiar și un fel de încoronare a dibăciei, cu care a știut conduce și cârmul aproape trei zile discuțiunile uneori prea infocate și vehemente a dascălului românești. Servească-i deci spre mângâiere, iar învățătorilor spre cinste.

Raportor.

Contele Tisza și pacea. În mijlocul zvonurilor tot mai stăruitoare despre pace, contele Tisza publică în jurnalul „Az Ujság” următoarea scrisoare, pe care o dăm deși nu spune nimic nou, în ce privește vederile anterioare a acestui politician asupra împăcării cu România:

„În trecutul apropiat în repetite rânduri mi-am exprimat, înaintea marelui publicității, vederile mele asupra situației chemării și acțiunii politice a Românilor din patrie. Cu acest prilej am și spus, că socotesc de sosit timpul pentru a risipi neînțelegerile, a nivela divergențele, a pune capăt agitației naționaliste și, în legătură cu asta, a acorda dorințele cari se pot implini.

De atunci încoace am tăcut, pentru că schimbul intim de idei, cari s'au pornit — în parte poate în urma apelului meu — nu e încă merit pentru publicitate și pentru că discuția lor prematură ar putea să primejduiască scopul.

În meritul chestiei nu vreau să fac nici acum declarații, dar în numerele din urmă ale ziarului „Az Ujság” acțiunea inițiată de câteva personalități competente ale Românilor din patrie a fost însoțită de niște comentarii, cari mă îndeamnă să te rog a da loc următoarelor:

Chestiunea naționalităților e una dintre chestiunile cardinale ale înțelegerii noastre politice naționale. Națiunea maghiară își poate implini misiunea și-și poate așeza viitorul pe temelii sigure numai dacă va ține să rezolve această problemă mare.

Prin rigoare, dacă e necesar, — pe calea înțelegerii și a concilierii, unde numai se poate, — trebuie să creăm garanții ca fiecare cetățean al acestei țări să se închine înaintea ideii de stat maghiar, clădit pe unitatea politică a națiunii ungare. Și înțelegerea nu e nicăiri mai motivată decât între Maghiari și Români. Acestea două rase stau doar izolate în marea slavă, care îl îngroapă și sunt create să se sprijinească reciproc.

România din patria noastră trebuie convinsă, că servește ideile neamului românesc și promovează interesele lui juste, dacă, fără rezervă și gând ascuns, se pune terenul realității de drept și în loc să slăbească va năzui să întărească națiunea ungurească, cel mai sigur tovarăș de interese al României.

Cel care se străduiește să asigure condițiile primordiale ale acestei schimbări salutare, săvârșește o muncă patriotică vrednică de laudă; într'adevăr, nu merită dojană și ironie Români cari s'au dedicat acestei misiuni nobile cu intenții cinste și serioase. Că oare ostenele lor vor fi încununat de succes, nu putem încă spune; dar ei au dreptul la simpatia caldă a tuturor Ungurilor cu judecată serioasă și, fără îndoială, nu mă înșel când îmi iau voia să-i liniștesc, că toate dorințele lor, cari nu jignesc unitatea statului ungar și caracterul lui național, vor avea parte de primire frățească.”

A p e l.

Cel dintâiu așezământ cultural al poporului românesc din Ungaria. „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” implinește în curând 50 de ani dela întemeiere. În curs de o jumătate de veac „Asociațiunea” a lucrat din răspuțeri pentru înaintarea culturală a poporului nostru

și astăzi se poate mândri cu frumoase fapte împlinite, dintre care amintim numai pe cele mai însemnate. De 40 de ani publică revista „Transilvania”, în care apar studii și cercetări prețioase din domeniul științei și literaturii. (Această revistă se trimite gratuit tuturor membrilor fondatori (cu taxa de 400 cor.), pe viață (cu taxa de 200 cor.) și activi sau ordinari, (cu taxa de 10 cor. pe an) ai „Asociațiunii”). De 25 de ani susține o școală civilă de fete cu internat în Sibiu, care e cercetată în fiecare an de peste 100 de eleve din toate părțile locuite de Români. De 5 ani a clădit „Muzeul istoric și etnografic”, în care se adună cu sârguință toate dovezile privitoare la trecutul și etnografia poporului nostru. Din fundațiunile ce le administrează împarte în fiecare an mai multe burse (stipendii) tinerilor, cari urmează școlile secundare și superioare. Pe lângă aceste prin despărțămintele sale, în număr de 60, cari cuprind aproape întreg teritoriul locuit de Români din Ungaria, se îngrijește de educația economică și culturală a poporului, aranjând tot felul de fusotiri, de reuniuni și de biblioteci.

Numai din această schițare fugitivă se poate convinge oricine că „Asociațiunea desfășură o activitate uriașă și de cea mai mare însemnătate pentru înaintarea culturală a poporului românesc din Ungaria. Cu toate acestea numărul oamenilor, cari o sprijinesc în străduințele ei frumoase, sunt foarte puțini. După o existență de 50 de ani, ea abia are cu totul 2000 de membrii, ceea ce e un lucru din cale afară trist și rușinos pentru noi toți.

Apelăm deci la toți cărturarii noștri să-și țină de o datorie și de o mândrie națională a se înscrie membrii la „Asociațiune”.

Cu cât se vor înscrie mai mulți membri, cu atât se va putea lucra mai mult pentru înaintarea și întărirea culturală și economică a poporului nostru.

Ar fi de dorit ca iubileul de 50 de ani să-l serbăm cel puțin cu 5000 de membri. Și dacă cărturarii noștri își vor face datoria, putem să ajungem într'un singur an la un număr și mai mare de membrii.

Comitetul central al „Asociațiunii” în vremea din urmă și-a îndreptat atențiunea și asupra educației poporului dela sate. Și încearcă toate mijloacele pentru a face și pe țărani să se înscrie membri. De aceea a hotărât ca dela 1 Ianuarie 1911 să dea tuturor membrilor ajutători, cari vor plăti înainte taxa de 2 cor. pe an, 10 broșuri și un Calendar. Broșurile din „Biblioteca populară a Asociațiunii” vor apărea regulat în fiecare lună, afară de lunile de vară, Iulie și August, și se vor trimite prin poșta tuturor membrilor ajutători. Calendarul va apărea în luna Octombrie a fiecărui an și se va trimite gratuit membrilor ajutători ai „Asociațiunii”, iar celor ce nu sunt membri se va vinde cu prețul de 30 de bani.

Membrii ajutători, cari vor plăti taxa de 2 cor. pe 1911, vor primi în fiecare lună, următoarele broșuri:

1. *Inceputul neamului românesc* de Dr. Ioan Lupăș.
2. *Harap Alb* de Ioan Creangă.
3. *Floarea soarelui* legendă în versuri, de Ștefan Cacoveanu.
4. *Cultura pământului* de Aurel Cosciuc.
5. *Alexandria*.
6. *Cântece bătrânești*, de V. Alexandri.
7. *Puterea însoțirilor* de V. Osvadă.

8. *Povestiri* de Ioan Pop-Retegauul.

9. *Cultura pomilor* de N. Iosif.

10. *Asociațiunea* — istoricul și ținta ei — de Octavian C. Tăslăuanu.

Iar în Octombrie 1911 vor primi „Calendarul Asociațiunii” pe 1912.

Rugăm mai ales pe preoții și învățătorii noștri să înscrie cât mai mulți țărani ca membrii ajutători ai „Asociațiunii”, cari vor fi considerați ca abonați ai „Bibliotecii populare a Asociațiunii”. Sumele încasate sunt a se înainta biroului Asociațiunii, Sibiu (Nagyszeben, str. Șaguna Nr. 6) înainte de 1 Ianuarie 1911, ca expediția să se poată face la timp.

Sibiu, 15 Octombrie 1910.

Iosif St. Șuluțu m. p. Oct. C. Tăslăuanu m. p.,
președinte. secretar.

Cătră iubiții noștri cetitori!

Din darul lui Dumnezeu suntem la sfârșitul anului al XX-lea. De obicei o foaie care a ajuns această vârstă, trebuie să fie și citită și bine sprijinită.

Nam putea spune că scrisese noastre, nu se bagă în seamă și că cetitorii nu urmăresc cu destul interes cele ce publicăm. Avem atâtea dovezi de aderință și atâtea scrisori de îmbărbătare.

Dar nu de acestea ne trebuie nouă. Noi am dori să n'avem nici o datorie și nici un datornic. Năcazul e, că avem de amândouă. Și dacă ne bucurăm și noi de vrâsta la care am ajuns, ne doare, că nu putem face nici un pas înainte.

Ni se cere să apărem de mai multe ori, unii cer să apărem zilnic, să reducem prețul de abonament, să dăm suplimente de predică, să dăm o mai mare dezvoltare părții literare, și multe altele. Toate le-am face bucuroși, dacă mai ales n'am vedea registrele administrațiunii pline cu restanții de zeci de mii.

De aceea să ni-se îngăduie o vorbă sinceră la sfârșitul anului al XX-lea. Toți ceice ne iubesc și doresc progresul nostru să-și achite restanțiile și plătească abonamentul înainte, iar aceia, cărora foaia noastră li spre greutate trimite-o înapoi. În chipul acesta ni-ar face un bun serviciu și unii și ceilalți. Și frații preoți, cărora mai ales le adresăm aceste zire, au ajuns în situația de a putea să ne ajute.

Și noi o și cerem și o și așteptăm.

Noutăți.

Știri personale. După cum aflăm din o corespondență publicată în „Gazeta de Duminecă” din Șimlen, Escelența Sa Mitropolitul Victor la reîntoarcerea din Sarasău, a trecut pe la Zălau, unde însoțit de protopopul Vas. L. Pop și adv. Dr. Fărcaș, a făcut vizită organelor administrative de comitatul Sălaj. A cercetat apoi la Sângeorgiu de Meseș pe protopopul Almașului și la Cluj, pe Escel. Sa Episcopul Gherlei dr. Ioan Szabó, care e grav bolnav. — Azi, Joi, I. P. S. Sa a plecat la Budapesta spre a lua parte la conferențele episcopatului catolic. Escel. Sa e însoțit de clericul abs. Augustin Folea, cancelist metropolitan.

Din Arhidieceză. În ședința consistorială de Miercuri Esc. Sa Mitropolitul Victor, a numit pe protonotarul consistorial *Jacob Popa* secretar mitropolitan, pe vicenotarul *Iuniu Br. Micu* de protonotar, pe actuarul *Ioan Moldovan* de vicenotar și pe cancelistul *Augustin Folea* de actuar și notar al senatului scolastic.

Promoție. Sâmbăta trecută s'a promovat de doctor în drept la universitatea din Cluj *Di Aurel Blaga*, din Ghirișul-român, teolog absolut de Blaj. — Noul doctor va rămâne și pe mai departe pe cariera preoțască.

Alegeri pentru congregație. Luni vor fi alegerile membrilor în congregația comitatului nostru. Sperăm, că alegătorii români de pretutindenea își vor ține de datorință să-și deie votul pentru români.

Știri literare. Societatea bisericească literară, „Alexi Șincai” a clericilor din Gherla, a retipărit în o nouă ediție întreptată tomul I. din *Catehismul catolic* a lui Deharbe, celebrul scriitor jezuit. Această nouă ediție are însemnate schimbări în ce privește limba, fiind ediția tipărită la 1865 în un stil și limbă greoaie și aproape nepricepută azi. Felicităm pe tinerii clerici dela Gherla pentru această lucrare și ne bucurăm mult când putem constata, că și la Gherla cea atât de urgisită se indeletnicesc oamenii cu cultivarea literaturii românești. Recomandăm preoțimei noastre procurarea celor trei tomuri apărute deja din această însemnată lucrare, care le poate fi de mult folos, nu numai ca lectură privată, ci mai ales ca ajutor la compunerea de predică și cateheze.

Expoziția de copii din Sadu. În 20 Oct. n. reuniunea agricolă din comitatul Sibiu a organizat în Sadu a cincea expoziție de copii. La început protopopul Togan, ține o cuvântare cuprinzătoare asupra însemnătății expozițiilor de acest soi, scoțind la suprafață munca desfășurată de reuniunea agricolă în această direcție. Se purcede la premiarea copiilor: peste 200. Se împart 200 cor. la 35 fetițe și 28 băieți. Foarte instructive au fost conferențele dlor Dr. Beu, despre îngrijirea copiilor după naștere până la 1 an, — și a învățătorului T. Stoia din Vestem despre influința alcoolului asupra copiilor.

Oficiu postal nou. În comuna Benic, de lângă Teiuș, s'a înființat dela 1 Nov. n. oficiu postal nou. Dela Teiuș se expediază posta la Benic în fiecare zi. Acestui oficiu postal îi aparțin comunele: Benic, Galda de jos și de sus, Mesentea și Intregalde.

Atragem atențiunea On. P. T. Dame asupra inseratului celei mai plăcute firmă de modă „*Matei Weiner*”, (Budapesta Andrassy-ut 3). — S'a început deja târgul ocazional de Crăciun la „*Matei Weiner*”, și elegantele, modernele și peste tot ieftinele colecțiuni de mustre, la cerere le trimite fie cui gratis și franco.

Posta Redacțiunii.

I. A. Nu te supără dacă nu publicăm articolul trimis. Ști povestea veche; dacă te mesteci în tărățe....

I. P. Articolul trimis nu se publică nici așa, căci nu voim să ne amestecăm în certele interne ale altei biserici.

Este de mare pret
ca fiecare damă să cetească acest inserat.

MATEI WEINER

Budapesta, VI., Andrassy-ut Nr. 3.

aranjază în prăvălia sa de modă pentru dame
din 15 Nov. până în 24 Dec.

TÂRG DE CRĂCIUN

cu prețuri neîndatinat de ieftine.

Ajung la vânzare:

Flanel-Sport, calitate bună acum 17¹/₂—19¹/₂ cr.
Flanel-Englez, culoare închisă acum 29 „
Barchet-Șinor, turcesc și alte mustre
nouă acum \$5 „
Levantin, (creton) se spală farte bine,
200 mustre, acum 19—20 cr. și mai sus.
Delainuri de spălat, mustre exelente acum 23—27 cr.
și mai sus.

Stofe de mătăasă pentru haine în toate
colorile acum 39—55 cr. și mai sus.
Camgarn, țesătură marg și diagonal în
lăț. 120 cm. în toate colorile acum 49—58 și mai sus.
Stofe engleze, lăț. 120 cm. în toate nu-
anțele în sur acum 45, 55—65 cr. și mai sus.
Stofă pentru dame, 120 cm. lăț. colori
întunecate acum 49—85 cr.
Stofă de costume, fabricat de Zsolna
după gust englez, lățime 130 cm. prețul
de înainte 3 fl. acum 1-75 cr.—2 fl.
Noutăți în catifea, costume, negligée și
pentru bluse, acu m 65—75 și 98 cr

La cerere trimit în provincie co-
lectia gratis și franco.

Comande peste 20 cor. se expediază francat.

(96) 1—5

ANUNȚI

Lemne de foc cl. I. de
fag vagonul (10,000 Kg.) dus
acasă cu 156 cor. Se află în
Blaj la

(86 4—5

D. TRIFAN.

Picurile de stomac ale lui BRADY

provăzute cu marca de scutință:
Vergură Maria de Mariaczell,
în decurs de 30 de ani intr'atât
s'au răspândit încât nici într'o
casă nu pot lipsi. Cu neajuns
efect se folosesc aceste picuri
în contra stricării stomacului, a
arsurii de stomac, a incuierii
scaanului, sgârçiiului de stomac
și cap, a vomării, insomniei, ane-
miei ș. a.

Se află de vânzare în toate
farmacii: 1 sticlă mare cor. 1-40 sticlă mică 80 fl.
— Pe postă se poate comanda de la farmacia
BRADY K. a „Magyar Kirdlyhoz”, Bécs I.,
Fleischmarkt 1., Depot 241.

Să fim atenți la marca de scutință, care
reprezintă pe Vergură Maria de Mariaczell,
precum și la pachetarea roșie și a subscrierii
care este copia celei de pe chipul acel alăturat

(17) 11—20

Dacă nu poți

mâncă și te simți rău îți aduc ajutor sigur

Caramelle-le de mintă pipărată

pentru stomac, ale lui *Kaiser*.

Vei căpăta poftă bună, stomacul ți-se
regulează din nou și se întărește.

La ture mai lungi sunt indispensabile,
având efectul înviorării și îmbunătățirii

Pachete de 20 și 40 fl. se află la
farmacia *Carol Schieszl* în Balázsfalva.

(94) 1—10.

1913

Partea literară.

Celea trei duele ale colonelului D'Arbout.

— Narațiune de G. de Betgny d'Hagerne. —

Trad. de Grațian.

(Continuare).

N-a avut mult timp de meditat; lupta s'a început; D'Arbout a primit ordin, să-și adune regimentul și s'a pus înaintea pedestrimii, ca să formeze un semicerc în fața inamicului. Arabii s'au postat în fața noastră; s'au pornit deodată, cete de călăreți au năvălit asupra șirurilor noastre, auzindu-li-se strigătele rășboinice și descărându-și armele, apoi retrăgându-se pe neașteptate, ca să se reculeagă din nou, până ce alte trupe făceau tot aceleași mișcări.

Dar pentru ce să-mi pierd timpul povestindu-vă lucruri pe cari și Dvoastră le știți tot așa de bine ca și mine. Vitezi noștri pedestrași îi așteptau liniștiți și cât se apropiau, slobozeau asupra lor o ploaie de gloanțe, ce-i puneau pe fugă, pe cei rămași neatinși.

Spahii, cu săbiile trase și cu pistoalele încărcate, așteptau impacient comanda, ca să participe la luptă. D'Arbout stă tăcut și liniștit. Domnul Paul însă își mușcă musteța; cuvintele aspre ale lui Meligan îi răsunau încă în urechi; s'a sfârșit cu el, dacă nu i-se va da prilej să se distingă. Oare dai-se-va acest prilej?...

La un kilometru și jumătate dela câmpul de luptă se ridică o colină, ce era ocupată de oficerii superiori ai armatei arabe; de aci comandau lupta și asta era și punctul, spre care s'au retras beduinii, ca din nou să năvălească asupra alor noștri.

Comandantul de spahii a căpătat ordinul, ca să trimită două escadroane pentru ocuparea acestui punct.

Un escadron era destinat, să-l conducă D'Arbout; o rază de bucurie i-a luminat fața, când a auzit comanda: „Înainte!”

Eminenții noștri călăreți, au pornit, dividându-se în trei cete, cari atacau din diferite părți, dar în același timp, pe credincioșii profetului. Punctul era mai tare de cum credeau; spahii noștri pe lângă toată puterea și eroismul înflăcărat, cu care atacau pe inamic, nu l-au putut cuceri și au trebuit să se retragă.

Însă D'Arbout, care conducea un batalion, a voit să facă încă o ultimă încercare și arătând un stindard pe vârful căruia strălucia în bătaia soarelui o cruce lucitoare, a strigat:

— Spahii! iată steagul! înainte!

Apoi împintenându-și calul, însoțit de câțiva călăreți nelufrificați s'au aruncat din nou asupra falangei arabilor, ce țineau colina impresurată. Dar beduinii, imitând felul de luptă al militarilor noștri, îi așteptau nemșcați și când ai noștri erau la o depărtare de o împușcătură, o ploaie grozavă de gloanțe le-a încălecat rândurile.

D'Arbout a rămas neatins; întorcându-se spre oamenii săi, le strigă:

— Înainte, înainte, dați pe ei, până când n'au vreme să mai împuște încodată.

Dar în momentul acesta, calul său sare odată și rănit de moarte, cade la pământ; trăind sub el și pe D'Arbout.

Intr'acestea comandantul observând greșala trimite și celea două companii în ajutorul celei dintâi. Cu toții atacă din nou; arabii se retrag, călăreții noștri pătrund între șirele lor, caii îi calcă în picioare, iar ei tae fără cruțare; dar inamicul într'atâta era de numeros, încât locul celor căzuți îndată era supliniți. Câțiva dintre ai noștri au căzut, dar moartea lor a aprins numai furia tovarășilor; măcelăria fără stămpăr nu se mai puteau desluși decât sberățele muribunzilor și comanda repetite ale oficerilor: „Înainte! înainte!”

Dar iată o, trupă constatatoare din douăzeci și cinci oameni izbuti să pătrundă în mijlocul punctului; oficerul ce era înainte cu o descărcătură de pistol a zburat creerii arabului ce ținea steagul, vrea să-l ia în posesiune, dar douăzeci de brațe înarmate să ridice ca să i-l dispute; face un măcel nemaipomenit cu sabia, tăind tot, ce-i cădea în cale, puștile se îndreaptă spre el, iataganele îl amenință.

Spahii ce-l încunjurau făceau minuni; dar arabii îi impresoră de toate părțile îl închid în mijloc. În sfârșit oficerul ajunge în posesiunea steagului și îl înalță în semn de biruință; însă în clipa aceea se împiedecă și cade, un glonț îi sfredește pieptul. Eroii săi tovarăși însă continuă cu îndârnicie lupta; luptă desperați. Sunt numai zece- doisprezece și trebuiau să lupte cu mai mulți de cincisute de arabi.

Deodată se aude strigat dela spatele lor:

— Curaj, prietinelor, curaj, e aici ajutorul!

De fapt, cam cincizeci de călăreți năpădesc prin indesulială, tăindu-și drumul de sânge; înainte era un căpitan cu capul descoperit, cu vestmântul sfârticat, cu ochii aprinși ce pătrundeau, ca arcanul.

Își îndeamnă calul, cu pintenii și sare peste cei morți, ca năpădind peste cei vii să-i prăpădească. Nu peste mult sosește la ceata spahiilor și răzământu-să în eroizmul militarilor săi, ca să-l apere în contra miilor de pericie ce-l amenință, ridică pe oficerul rănit, care stă gomolotit între cutele steagului cucerit de el însuși, îl pune pe cal și-l apără cu corpul său propriu.

Arabii înfricându-să de acest ultim atac prind a se retrage și păunându oamenii noștri îi imprăstie, căpitanul D'Arbout, l-ați recunoscut, așa-i? să reîntoarce în tabără, aducând cu sine pe rănit și steagul. E de trebuință să mai spun, că ultimul n'a fost altul, decât căpitanul Paul?

Paul a avut minte slabă, dar o inimă bună. Cât-ce a putut vorbi, prima faptă i-a fost aceea, că a chemat pe domnul D'Arbout, la sine; după ce a recunoscut sincer, că a lucrat rău, l-a rugat de iertare și i-a promis prietinie.

O strângere caldă de mână — și toate s'au aplanat. Dar deatunci, domnilor, domnul D'Arbout, are un amic în armata franceză, care s'ar simți fericit dacă și-ar putea jertfi viața pentru el, care cu trup, cu inimă și cu suflet e al lui. Oficerul acesta astăzi e comandantul batalionului de vânători, acela care Va enarat dvoastră această istorie.

— Dvoastră, domnule comandant?

— Da, eu, domnilor.

— Și căpitanul Meligan?

— Oh, bietul om, când a aflat, celea ce s'au petrecut între mine și D'Arbout, spun, că nu și-a putut opri lacrimile. Și despre asta m-am și convins când a venit la mine și strângându-mi vânos mâna, î-mi zise:

— Iubite amice, dați uitării, celea ce V'am zis, d-voastră cel puțin nu Vă mai alipiți de împrejurarea, că pentru duelul pierdut să Vă câștigați desdăunare.

Iar eu i-am raspuns acestea:

— Mulțumesc frumos și eu încep a înțelege, ca și amicul nostru D'Arbout, că duelul e un lucru stupid și neonest; nu, draga, să ne păstrăm noi sângele pentru apărarea patrii.

Bietul Meligan și-l'a și vărsat pe al lui pentru Franța: a picat în lupta dela Jukermann.

Dacă însă mai voți să știți, ce s'a ales de Peyrussel, — întorcându-mă din Algir am aflat, că certându-să cu un vagabund italian, când se întorcea la locuința sa, acesta l-a străpuns cu un pumnal.

Acuma însă, domnilor e timpul să ne odihnim; noaptea va fi scurtă, știți, că dimineață la trei oare trebuie să fim călări.

Câteva clipe mai târziu, în tabără domnia o liniște adâncă.

În ziua următoare mica armată, și-a ținut repausul de seara tot în aceeași câmpie cu opt kilometri fusă mai spre miazăzi.

După cină toți oficerii s'au adunat iarăși înaintea cortului colonelului D'Arbout.

— Domnule colonel, zise comandatele batalionului, ne-ai fost promis, că astă seară ne povestești istoria ultimului duel.

— Da, istoria duelului al treilea ziseră oficerii.

— Dacă poștiți, domnilor, eu bucuros vă fac plăcerea; dar vă spun înainte, că în acestea nu am fost secundant, ci am fost provocat, sau ca să fiu de tot sincer, eu am fost provocătorul. Ei, dar, să spune, că omul e plin de contraziceri.

— Așadară te-ai duelat? întrebă căpitanul Moutvert.

— Veți ști mai apoi, din povestire.

Când eram căpitan de spahii, se află la regimentul meu un locotenent tânăr, a cărui familie avea relațiuni foarte vechi cu a mea. Pe omul acesta l-am cunoscut încă de copil l-am văzut făcându-se mare și-l iubiam foarte!

Mă nizuiam să-i fac ușoară viața militară, și mă îngrijam de el, aproape ca un tată de fiu. De altcum eram prea îndestulit cu el; era bun oficer, bun tovarăș. Cu natu-relui său deschis și vial, pretutindenea producea distracție; era un bun călăreț, vânător nelufricat și neobosit, jucător exelent, tot-deauna și în tot locul seceră succese. Primul succes de arme i-a procurat crucea ordinului de onoare.

Spre nenorocirea lui, avea o avere foarte frumoasă; zic, spre nenorocirea lui, cari nefiind avizat la leafă, într-o zi i-a dat în gând, să-și dea abzicerea; voia să călătorească și să petreacă în Pariz, cari două lucruri sunt posibile numai cu abzicerea dela miliție. Abzicerea lui m-a îndurerat; tot-deauna privesc cu compătimire pe acela,

cari favorizați de soarte, cred, că au prilejul să nu lucreze pentru patria lor.

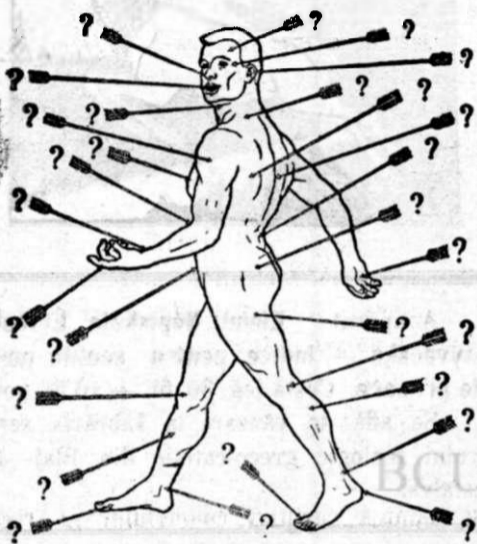
Eu susțin, că aceia cari poartă un nume mare, să împărtășesc de-o creștere mai bună, posed o avere mare, mai bine ar trebui să servească pentru binele public, decât alții.

Tânărul meu amic... Cum să-l numesc? Deoarece istoria e chiar adevărată, și persoanele ce joacă rojul, sunt încă în viață, nu le pot spune numele; permite-ți, ca pentru ușurința povestirii, să-le punem nume false (va urma).

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.
Redactor responsabil: Augustin Gruția.

Te săgetează?

(Ai dureri?)

Folosește Elsafluidul lui Feller și Elsa-hapurile lui Feller, a căror singur producător este EUGEN V. FELLER, farmacist de curte, Stubica, Centrale Nr. 122 (Zágrábmege).

I. Elsafluidul lui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, înțețează durerile; repede și sigur vindecă: reumă (spure), slăbire de nervi, junghiuri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorteală, durere de ochi, migrenă, și multe alte morburii aci nepomenite! Fluidul Elsa al lui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de piept și gât, și morburii prevenite din curent ori răceală. Veritabil o numai dacă pe sticlă este numele „Feller“. 12 sticle mici sau 6 duble ori 2 speciale, K. 5, franco.

II. Mai departe dorim a Vă aduce la cunoștință, că lumea folosește cu efect distins și sigur Elsa-hapurile-Rebarbara purgative alui Feller, contra durerilor de stomac, sgârșiri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață, amețeală, răgăeli, haemoroide și alte conturbări de mistuire. — 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și la comanda să adresăm acurat așa:

(92) 2-30

Eugen V. Feller, apotecar
Stubica Centrale 122 (comit. Zágrab).

(97) 1-3

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea bisericii gr.-cat. din Șeușa-de-Murăș (Soós-patak u. p. Alsó-Marosváradsja prot. Sebeș) prin aceasta se reacearcă să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cautiunea de 800 cor. adecă opt sute coroane la oficiul parohial gr.-cat. din Șeușa-de-Murăș, cel mult până la 4 Dec. n. 1910 la 2 ore d. a.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre acestea lucrări și anume: formulariul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul, aprobate de Preaveneratul Conzistor Metropolitan sub Nrul 4660—8893, se pot studia zilnic la oficiul parohial gr.-cat. din Șeușa-de-Murăș.

Licitațiunea publică minuendă se va ține la 4 Decembrie n. 1910. la 2 oare d. a. Șeușa-de-murăș, la 3 Nov. 1910.

Virgil Hațagan,
paroh gr.-cat.

Maxim Hațagan,
curator.

Ingrijiti-vă de viitorul vostru!

Mijlocul cel mai bun, pentru a se scuti pe sine și pe ai săi de lipsă, este a să în-
de membru la

„Asociația Esehiană de Ajutorare Reciprocă“.

La aceasta asociație poate să se facă membru oricare persoană dela etatea de **16—80 ani**. Pe lângă o taxă lunară de de 1 cor. și taxa de cazurile de moarte, deja după un an de membrerie i-se solvește moștenitorului un ajutor de 2000 cor., iar devenind membrul după cel puțin 3 ani de membrerie prin oarecare nenorocire neputincios de muncă, i-se solvește până când trăiește o rentă lunară de 50 cor. Dacă un membru trăiește 30 de ani dela înscriere, poate ridică în bani gata 2000 cor., însă dispunând membrul că suma de 2000 cor., după moartea lui să o primească moștenitorii, i-se solvește membrului până ce trăiește o rentă lunară de 50 cor. Membrii înscriși dela etatea de 60—80 ani n'au drept la rente. Persoane dela etatea de 16—60 de ani pot semnă până la 4 cuate (8000 cor.). Atestat medical nu se cere.

Pe lângă solviri lunare moderate și taxe de măritșuri, poate fiecare a-și asigura fetele, dacă aceste n'au trecut etatea de 18 ani. Se pot semnă 1—2 cuate (2000—4000 cor.). Dacă o fată după 3 ani rămâne orfană, înceată solvirea taxelor, iar la măritș primește suma asigurată, iar până atunci — însă cel mult până la etatea de 20 ani — primește o rentă lunară de 30 cor. Tot această rentă o primește fata până când trăiește, dacă după oare-care vreme rămâne nemăritată.

Societatea oferează fiecărui cea mai mare garanță: cuate semnate până la 7,000.000 cor. și anual peste 100,000 cor. taxe de membru.

Prospecte și blanchete trimite gratuit.

Aplicăm secretari în toate orașele și bărbați de încredere în toate comunele.

Asociația Esehiană de Ajutorare Reciprocă.

Filială pentru Ungaria:

Timișoara (Temesvár, Hunyadi-utca

4. szám. I. em.) (95) 1-2

Muschong. Băile Buziaș Phönix apă minerală de Buziaș

SCUTITĂ DE BACTERII

apă minerală naturală

RECREAZA-VINDECĂ. RECREAZĂ-VINDECĂ

S'a dovedit de cea mai cu efect contra morburilor de rărunchiu, de beșică, contra catarului cronic de rărunchiu, contra formării nisipului și a petri în beșica de apă.

Recomandată de medici.

Depositul principal e la Gelb I. Blaj.

(36) 34-?

THE CAMPBELL

renumita firmă engleză de Motoare liferează celea mai bineconstruite și durabile

□ Motoare și Locomobile □

cu Benzin,
Oleiu crud,
Gaz și Sugător de gaz.

Mânarea cea mai ieftină, mai sigură și mai neconturbată.

Prețuri echitabile. Condițiuni de plată favorabile. Garanță în toate privințele.

Reprezentant general:

Korányi Victor BUDAPEST, VI., Liszt Ferencz-tér Nr. 9.

Telefon 64-64. (80) 7-26

Lemne de foc.

Dela domeniul baronului Carol Bruckenthal, din Mikeszásza se vând, (până ajunge depozitul), 800 stângeni metrici lemne de foc de prima clasă, cu vagonul, pe lângă anticiparea prețului sau rambursă (Nachnahme).

În gara Mikeszásza costă un vagon, conținând 5¹/₂ stângeni de pădure: lemne crepate de fag Cor. 128; lemne crepate de stejar Cr. 118 și lemne rotunde mestecate Cor. 108.

Comandele, cari se pot efeptui îndată sunt a se adresă la **Johann Jekel**, administratorul domeniului în Mikeszásza.

(91) 4-6

GUSTAV A. HAISER

curelar și șelar

Medgyes, Brückengasse Nr. 1.

Oferește produse din atelierul propriu: Juguri pentru cai schimbătoare pentru vaci și boi. Hamuri de toate speciile executate solid și cu pricepere. Șele comune, Șele engleze (Pritsche), Chingi ș. a. (75) 10-12

CONTRA

TUSEI

răgușelei, catarului, flegmei și tusei mângărești nu cumpărați altceva decât gustoasele

Caramelle pectoralede alui **Kaiser** cu „*trei brazi*“

5900 atestate dela medici și privați garantează pentru succesul sigur.

Pachete cu 20 fil. și cu 40 fileri; cutie cu 60 fileri se află la: **Carol Schieszl** farmacist Balázsfalva.

(93) 2-22

Numai odată în 100 de ani

aflii ocaziune să poți cumpăra așa o **calitate bună** și așa **ieftin pomi** și alte **produse** din școală de pomi. Nimeni să nu întârzie a se folosi de buna ocaziune, ci să comande îndată pânăce ține proviziunea. Din cauza curățirii totale a răsadniței (pepinieriei) se vând cu **prețuri reduse**: Pomi, Tufe dăcorative, Acuminoase, Pădureți șcl.

Frideric Caspari și soțul: : **Medgyes, Nagy-küküllőmegye.** : :

La cerere Prețcurant gratis.

(81) 7-16

(82) 6-10

Birou de informație.

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărât să deschid în Budapesta un **Birou de informație**. Orice informație referitor la petițiile înaintate la ministerii, Curie, judecătorii etc., orice informații comerciale și în general în orice cauză — dau în decurs de 2—3 zile ori și cui, rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Fac mijlociri comerciale, comande, etc.

Taxa pentru informație și **spesele de poștă** pentru răspuns.

L. Olariu,

Budapest, Lajos-utca 141 III/19.

A apărut:

Carte de cetire maghiară pentru clasele: V. și VI. a școlii primare cu limba de propunere română, de **Ioan F. Negruțiu** și **Petru Ungurean**. Carte aprobată pentru școlile primare prin ordinul ministerial Nr. 95,421—1910.

Loc deschis.**Atențiune!****Săpunul cu cerb alui****SCHICHT**numai atunci este **criticabil dacă**este **provăzută** cu numele**SCHICHT**

și cu marca de scutiță

„**CERB**“.

(42) 6-7

A apărut: **Elemi Népiskola Értéslő könyvecské** — Indice pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porto. Se află de vânzare la **Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.**

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții **avantajoase** și cu **preții ieftine.**

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. **avantajii deosebite**) pe cazul morții cu termen fix; asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra **accidentelor, infracției** (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1909	K.	4,881,168-18
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4,571,085-51
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1909	foc	112,045,412 =
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	10,847,132-—
	„	2,309,387-—

Prospecte și informații se dau **gratuit** în birourile **Direcțiunii** și la toți **agenții.**

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții **favorabile** în **serviciul institutului.**

(2) 41-52

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnători de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNYîn **Timișoara-Fabric**

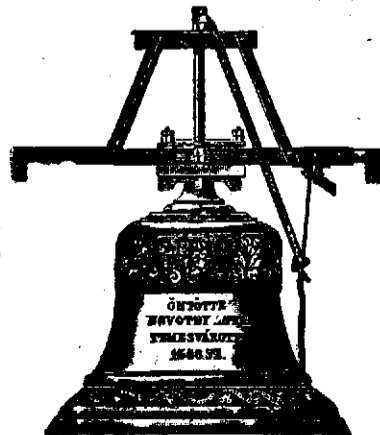
(3) 41-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte. îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele gaurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de teace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimt la cerere **gratuit** și **franco.**